

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. 001-17553
Den 20. august 2017

Miljø- og fødevareministerens besvarelse af spørgsmål nr. 946 (MOF alm. del) stillet den 27. juni 2017 efter ønske fra Christian Poll (ALT).

Spørgsmål nr. 946

"Det fremgår af artiklen: "Laboratorium leverede forkerte prøver fra Danmarks søer og vandløb i 15 måneder" bragt den 26. juni 2017 på www.ing.dk, at alle analyseresultaterne af fosfor- og kvælstofprøver fra samtlige danske vandløb og søer foretaget siden starten af 2016 er forkerte.

Ministeren bedes på den baggrund redegøre for følgende:

1. Hvordan kan det være, at Miljøstyrelsen tildeler et laboratorium en opgave uden at sikre sig, at laboratoriet anvender de rette prøvemethoder for fosfor og kvælstof?
2. Ministeriet skriver i den korte redegørelse til Miljø- og Fødevareudvalget, at styrelsen opdagede fejlen ved en gennemgang af metoder og analyseresultater. Er der tale om en rutinemæssig gennemgang, eller hvordan blev fejlen opdaget, jf. MOF alm del – bilag 493?
3. Hvordan kan det være, at der går 14,5 måneder før, at Miljøstyrelsen opdager, at det er en forkert analysemetode, som ALS Danmark A/S anvender?
4. Hvordan vil ministeriet sikre sig, at sådanne fejl ikke opstår fremover, og vil ministeren oplyse, om godkendelsesproceduren af tilbud på opgaveløsning f.eks. skal ændres?
5. Hvis udredningen viser, at der har været udledt højere niveauer af kvælstof og fosfor, vil ministeren så justere på landbrugspakkens virkemidler, så der kompenseres for dette?"

Svar

Jeg har forelagt spørgsmålet for Miljøstyrelsen, som har oplyst følgende:

Ad.1

Miljøstyrelsen har i udbudsbetingelserne stillet krav om, at analyser gennemføres iht. den til enhver tid gældende 'Bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger' med tilhørende metodedatablade og akkrediteringskrav. ALS har oplyst, at den metode, de benytter til analyse af Totalkvælstof (TN) og Totalfosfor (TP) er akkrediteret af DANAK og følger de gældende krav herunder metodedatablade. Ifølge DANAK's hjemmeside var ALS desuden akkrediteret til den metode, de iht. metodedatabladet skulle anvende til TN og TP i sø- og vandløbsvand.

Ad.2

Det er DANAK, der står for akkreditering af laboratorier, samt kontrollerer og efterprøver om virksomheden lever op til, eller kan leve op til de stillede metode- og kvalitetskrav. Udover Miljøstyrelsens eksisterende løbende kvalitetskontroller, som består af faglige vurderinger af analyseresultater samt en kvartalsmæssig gennemgang af usikkerheder mm. gennemførte Miljøstyrelsen i 2016 supplerende "dobbeltpровер", altså udtog ens prøver, der blev sendt til ALS og til et andet eksternt laboratorium, Eurofins som en ekstraordinær supplerende kontrol.

En samlet test af de første dobbeltprøveresultater viste ikke signifikante forskelle. Senere indkom der resultater, der indikerede en signifikant forskel i nogle af prøveresultaterne, som dog generelt lå indenfor måleusikkerhederne. Årsagerne til forskellene kunne være flere, men efter en nærmere gennemgang resultaterne, indledte Miljøstyrelsen i starten af 2017 en dialog med ALS for at finde ud af, hvad årsagen til forskellene kunne være. I den proces afdækkede Miljøstyrelsen, at der var tale om en metodefejl for TN hos ALS. For TP gennemgik Miljøstyrelsen desuden i detaljer, hvordan beskrivelsen og forståelsen af metodedatabladet, samt de specifikke procedurer hos ALS, passede sammen. Også her afdækkede Miljøstyrelsen en fejl hos laboratoriet.

Ad.3

Styrelsen fandt ikke anledning til at stille spørgsmålstejn ved om de gældende metodedatablade blev fulgt, bl.a. fordi DANAK's akkrediteringsstempel var påført analyserapporterne, samt at styrelsen opfattede DANAK's løbende auditeringer som en god garant for, at metodedatabladene blev fulgt. De elektroniske filer, som Miljøstyrelsen løbende har fået tilsendt for TN, angav fejlagtigt, at ALS havde anvendt den korrekte metode, ligesom et opslag på DANAK's hjemmeside også fejlagtigt angav akkreditering til den korrekte metode.

Det var derfor først i forbindelse med ovenfor beskrevne forløb omkring dobbeltprøverne, at fejlene blev opdaget.

Ad.4

Miljøstyrelsen har i udbuddet og den indgåede kontrakt stillet præcise krav til laboratoriets metoder med tillid til, at kontraktens bestemmelser som oplyst i tilbuddet blev fulgt, og at de løbende kvalitetskontroller ville afsløre eventuelle problemer. Derudover iværksatte Miljøstyrelsen dobbeltprøver, men det er vanskeligt fuldstændigt at gardere sig mod fejlagtige oplysninger fra tilbudsgivere. Der vil altid være et element af tillid i certificerings- og akkrediteringssystemer. Miljøstyrelsen vil fremadrettet søge at forebygge en lignende situation ved at sætte ekstra ind på at gennemgå de oplyste akkrediteringer i tilbuddene og krydstjekke med bl.a. DANAK's hjemmeside i forhold til det laboratorie, der planlægges indgået kontrakt med inden selve kontraktindgåelsen. Miljøstyrelsen er desuden i dialog med DANAK om, hvilke muligheder, der kan være for at gennemføre tiltag i henhold til laboratorieydelse, så der ikke opstår lignende fejl igen.

Ad.5

Analyselaboratoriet har lavet fejl i analyserne af total kvælstof og total fosfor udført på vandprøver indsamlet fra vandløb og søer i 2016 og primo 2017. Resultater fra de fejlbehæftede analyser fra analyselaboratoriet er ikke anvendt i forbindelse med administration eller afrapportering, herunder vurdering af den årlige udledning af kvælstof, hverken i 2016 eller 2017. Resultaterne har derfor heller ikke indgået som en del af grundlaget for Fødevarer- og Landbrugspakken eller anvendelse af virkemidler i den forbindelse.